

ผลการเฝ้าระวังการเจ็บป่วยจากการประกอบอาชีพ

โรงพยาบาลลำปาง มกราคม - สิงหาคม 2544

Surveillance of occupational illness in Lampang Hospital, January - August, 2001

จำนวนผู้ป่วยที่มารับการตรวจ ณ คลินิกประกันสังคม ระหว่างเดือนมกราคม - เมษายน 2544 (รอบแรก) มีจำนวนทั้งหมด 2,615 ราย เดือนพฤษภาคม - สิงหาคม 2544 (รอบที่ 2) จำนวน 3,242 ราย ในรอบแรกมีผู้ป่วยที่แพทย์ลงความเห็นว่าเป็นโรคจากการประกอบอาชีพหรืออาจเกิดจากการประกอบอาชีพทั้งหมด 303 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.6 รอบที่ 2 จำนวน 330 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.2 ผู้ป่วยเกิดจากและอาจเกิดจากการประกอบอาชีพที่ได้รับการตรวจยืนยันจากคลินิกอาชีพเวชกรรมในรอบแรก จำนวน 269 ราย เป็นผู้ป่วยเก่า จำนวน 28 ราย และผู้ป่วยใหม่ 241 ราย รอบที่ 2 มีผู้ป่วยที่ได้รับการตรวจยืนยันจากคลินิก อาชีพเวชกรรมทั้งหมด 308 ราย เป็นผู้ป่วยเก่า จำนวน 35 ราย และผู้ป่วยใหม่ 273 ราย

จากการวินิจฉัยของแพทย์ที่คลินิกประกันสังคม พบผู้ป่วยมีสาเหตุการป่วยจากการประกอบอาชีพ จำนวน 29 ราย และอาจเกิดจากการประกอบอาชีพ 240 ราย เมื่อได้รับการตรวจยืนยันจากแพทย์อาชีพเวชกรรม หรือการทบทวนประวัติ ปัจจัยเสี่ยง อาการ และอาการแสดง ในบัตรตรวจผู้ป่วยนอกพบว่า ในจำนวนผู้ป่วยทั้งหมด 269 ราย เป็นผู้ป่วยเกิดจากการประกอบอาชีพ 31 ราย (11.5%) อาจเกิดจากการประกอบอาชีพ 207 ราย (77.0%) สำหรับรอบที่ 2 ผู้ป่วยมีสาเหตุการป่วยจากการประกอบอาชีพ จำนวน 60 ราย และอาจเกิดจากการประกอบอาชีพ 248 ราย เมื่อได้รับการตรวจยืนยันจากคลินิกอาชีพเวชกรรม พบว่าเป็นผู้ป่วยเกิดจากการประกอบอาชีพ 41 ราย (13.3%) อาจเกิดจากการประกอบอาชีพ 244 ราย (79.2%) ดังแสดงผลในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปผลจำนวนผู้ป่วยจากการประกอบอาชีพ โรงพยาบาลลำปาง มกราคม - สิงหาคม 2544

ความเห็นแพทย์ทั่วไป	ความเห็นแพทย์อาชีพเวชกรรม			รวม
	ใช่	อาจจะ	ไม่ใช่	
รอบแรก				
ใช่	10	18	1	29
อาจจะ	21	189	30	240
รวม	31	207	31	269
รอบที่ 2				
ใช่	24	32	4	60
อาจจะ	17	212	19	248
รวม	41	244	23	308

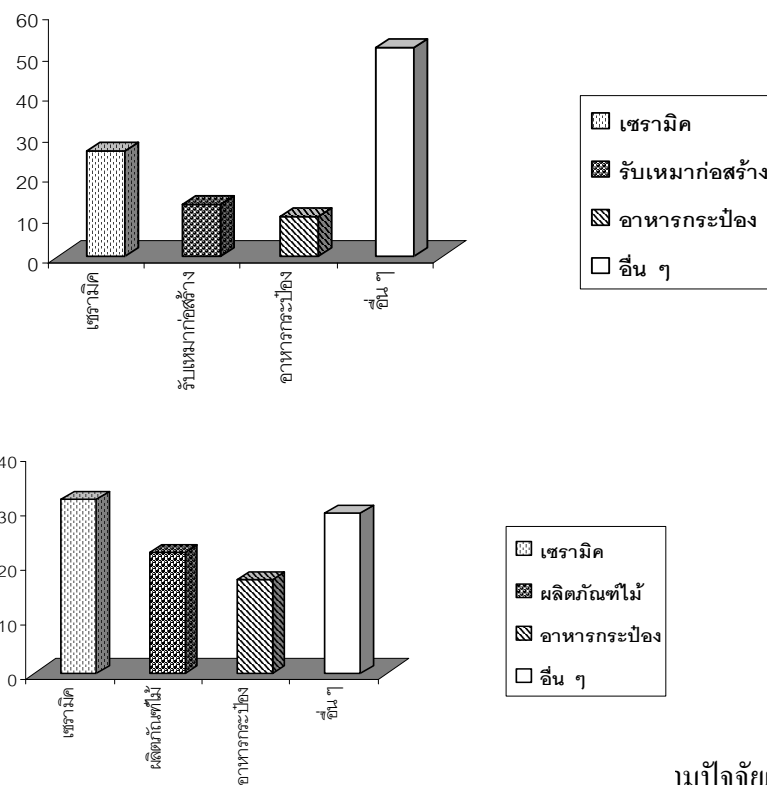
กลุ่มผู้ป่วยจากการประกอบอาชีพ

ในรอบแรกพบผู้ป่วยที่มีสาเหตุจากการทำงานซึ่งได้รับการยืนยันการวินิจฉัยจากแพทย์อาชีวเวชกรรม จำนวน 31 ราย รอบที่ 2 จำนวน 41 ราย อัตราส่วนชายต่อหญิงในรอบแรกเท่ากับ 1 : 1.6 รอบที่ 2 เท่ากับ 1 : 1.2 โดยส่วนใหญ่อายุ 26 - 45 ปี ปฏิบัติงานเป็นเวลานาน 1 - 5 ปี (ตารางที่ 2) ผู้ป่วยในรอบแรกทำงานในโรงงานเซรามิค รับเหมาก่อสร้าง และโรงงานอาหารกระป๋อง ตามลำดับ สถานประกอบการอื่น ๆ ประเภทละ 1 - 2 ราย ในรอบที่ 2 ส่วนใหญ่ทำงานในโรงงานเซรามิค ไม้แปรรูป/ผลิตภัณฑ์จากไม้ และอาหารกระป๋อง ตามลำดับ (รูปที่ 1) ปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญในขณะที่ปฏิบัติงาน ได้แก่ การยกของหนัก ท่าทางการทำงานไม่ถูกต้อง และการสัมผัสฝุ่น (ฝุ่นละออง, ดิน, ไม้, ปูน) ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 3 ผู้ป่วยได้รับการวินิจฉัยว่ามีความผิดปกติของกล้ามเนื้อและกระดูก มากที่สุด ได้แก่ Myalgia, Low back pain, Tendinitis ฯลฯ รองลงมาคือผิวหนังอักเสบ (ตารางที่ 4) ร้อยละ 83.9 ของผู้ป่วยกลุ่มนี้เป็นผู้ป่วยใหม่ มีผู้ป่วยเก่าที่มาตรวจด้วยโรคในกลุ่มอาการเดิม จำนวน 2 ราย ในรอบแรก สำหรับรอบที่ 2 เป็นผู้ป่วยใหม่ ร้อยละ 87.8 ผู้ป่วยเก่าที่มาตรวจด้วยอาการเดิม จำนวน 4 ราย ดังแสดงผลในตารางที่ 5

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยเนื่องจากการประกอบอาชีพ จำแนกตามเพศ อายุ และระยะเวลาการทำงาน
โรงพยาบาลลำปาง มกราคม - สิงหาคม 2544

	รอบแรก (มค.- เมย.)		รอบที่ 2 (พค.- สค.)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ				
ชาย	12	38.7	19	46.3
หญิง	19	61.3	22	53.7
อายุ (ปี)				
16 - 25	3	9.7	6	14.6
26 - 35	10	32.3	14	34.1
36 - 45	10	32.3	11	26.8
46 - 55	7	22.6	9	22.0
56 - 69	1	3.2	1	2.4
ระยะเวลาการทำงาน (ปี)				
น้อยกว่า 1	2	6.5	8	19.5
1 - 5	20	64.5	17	41.5
6 - 10	6	19.4	13	31.7
11 - 15	3	9.7	1	2.4
มากกว่า 15	0	0	2	4.9

รูปที่ 1 ร้อยละผู้ป่วยจากการประกอบอาชีพ จำแนกตามสถานประกอบการ
รอบเดือนมกราคม - เมษายน และรอบเดือนพฤษภาคม - สิงหาคม 2544

ตารางที่

เมปิจจยเสี่ยง

โรงพยาบาลลำปาง มกราคม - สิงหาคม 2544

ปัจจัยเสี่ยง	รอบแรก (มค.- เมย.)		รอบที่ 2 (พค.- สค.)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชกของหนัก	22	71.0	28	68.3
ท่าทางการทำงานไม่ถูกต้อง	21	67.7	30	73.2
สัมผัสฝุ่น	20	64.5	29	70.7
สัมผัสสารเคมี	7	22.6	18	43.9
สัมผัสสิ่งคุกคามทางกายภาพ	10	32.2	9	22.0
ความเครียด	1	3.2	4	9.8

หมายเหตุ : ผู้ป่วย 1 ราย มีปัจจัยเสี่ยงได้มากกว่า 1 รายการ

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยเนื่องจากการประกอบอาชีพ จำแนกตามการวินิจฉัยโรค
โรงพยาบาลลำปาง มกราคม – สิงหาคม 2544

การวินิจฉัยโรค	รอบแรก (มค.-เมย.)		รอบที่ 2 (พค.-สค.)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความผิดปกติของกล้ามเนื้อและกระดูก	22	71.0	25	61.0
ผิวหนัง	7	22.6	8	19.5
ระบบทางเดินหายใจ	1	3.2	4	9.8
อื่น ๆ	1	3.2	4	9.8

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยเนื่องจากการประกอบอาชีพ จำแนกตามประเภทผู้ป่วย
โรงพยาบาลลำปาง มกราคม – สิงหาคม 2544

	รอบแรก (มค.-เมย.)		รอบที่ 2 (พค.-สค.)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทผู้ป่วย				
ใหม่	26	83.9	36	87.8
เก่าด้วยอาการเดิม	2	6.5	4	9.8
เก่าด้วยอาการใหม่	3	9.7	1	2.4

กลุ่มผู้ป่วยอาจเกิดจากการประกอบอาชีพ

ผู้ป่วยได้รับการยืนยันการวินิจฉัยจากแพทย์อาชีวเวชกรรมว่า อาจจะมีสาเหตุการป่วยจากการทำงาน จำนวน 207 ราย อัตราส่วนชายต่อหญิงเท่ากับ 1 : 2.3 โดยส่วนใหญ่อายุ 26 - 45 ปี ปฏิบัติงานเป็นเวลานาน 1 - 5 ปี (ตารางที่ 6) ประกอบอาชีพในโรงงานเซรามิค และโรงงานไม้แปรรูป/ผลิตภัณฑ์ไม้ (รูปที่ 2) ปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญในขณะที่ปฏิบัติงาน ได้แก่ การสัมผัสฝุ่น (ฝุ่นละออง, ดิน, ไม้ ฯลฯ) การยกของหนัก และท่าทางการทำงานไม่ถูกต้อง ตามลำดับ (ตารางที่ 7) ร้อยละ 91.8 ของผู้ป่วยทั้งหมดได้รับการวินิจฉัยว่า มีความผิดปกติของกล้ามเนื้อและกระดูก (Myalgia, Low back pain, Tendinitis ฯลฯ) รองลงมาคือ ผิวหนังอักเสบ (ตารางที่ 8) ร้อยละ 89.4 ของผู้ป่วยกลุ่มนี้เป็นผู้ป่วยใหม่ มีผู้ป่วยเก่าที่มาตรวจด้วยโรคในกลุ่มอาการเดิม ร้อยละ 4.8 (ตารางที่ 9) ในรอบที่ 2 พบผู้ป่วยอาจมีสาเหตุจากการทำงาน จำนวน 244 ราย อัตราส่วนชายต่อหญิงเท่ากับ 1 : 2.4 โดยส่วนใหญ่อายุ 26 - 45 ปี ระยะเวลาปฏิบัติงานนาน 1 - 5 ปี ส่วนมากประกอบอาชีพในโรงงานเซรามิค และโรงงานไม้แปรรูป/ผลิตภัณฑ์ไม้ (รูปที่ 2) ปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญขณะปฏิบัติงาน ได้แก่ ท่าทางการทำงานไม่ถูกต้อง การยกของหนัก และการสัมผัสฝุ่น ตามลำดับ ร้อยละ 76.2 ของผู้ป่วยทั้งหมดได้รับการวินิจฉัยว่า มีความผิดปกติของกล้ามเนื้อและกระดูก รองลงมาคือ อาการผิดปกติของระบบทางเดินหายใจ และผิวหนังอักเสบ

	รอบแรก (มค.- เมย.)		รอบที่ 2 (พค.- สค.)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ				
ชาย	63	30.4	72	29.5
หญิง	144	69.6	172	70.5
อายุ (ปี)				
16- 25	22	10.6	32	13.1
26 - 35	74	35.7	82	33.6
36 - 45	90	43.5	96	39.3
46 - 55	19	9.2	32	13.1
56 - 69	2	1.0	2	0.8
ระยะเวลาการทำงาน (ปี)				
น้อยกว่า 1	19	9.2	18	7.4
1 - 5	126	60.9	132	54.1
6 – 10	47	22.7	78	32.0
11 - 15	7	3.4	9	3.7
มากกว่า 15	8	3.9	7	2.9

Category	Color
เซรามิก	Blue
ผลิตภัณฑ์ไม้	Dark Purple
อาหารกระป๋อง	Olive Green
บริษัททั่วไป	Light Blue
ก่อสร้าง	Red
อื่นๆ	Yellow

ประเภทของขยะ	สัดส่วน (%)
เศษวัสดุ	30
ผลิตภัณฑ์ไม้	20
อาหารกระป๋อง	15
อาหารแช่แข็ง	10
ห้างสรรพสินค้า	10
อื่นๆ	5

รอบเดือนพฤษภาคม – สิงหาคม 2544

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยอาจเกิดจากการประกอบอาชีพ จำแนกตามปัจจัยเสี่ยง
โรงพยาบาลลำปาง มกราคม – สิงหาคม 2544

ปัจจัยเสี่ยง	รอบแรก (มค.- เมย.)		รอบที่ 2 (พค.- สค.)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ยกดของหนัก	141	68.1	158	64.8
ท่าทางการทำงานไม่ถูกต้อง	137	66.2	177	72.5
สัมผัสฝุ่น	147	71.0	156	63.9
สัมผัสสารเคมี	63	30.4	93	38.1
สัมผัสสิ่งคุกคามทางกายภาพ	68	32.9	68	27.9
ความเครียด	2	1.0	15	6.1

หมายเหตุ : ผู้ป่วย 1 ราย มีปัจจัยเสี่ยงได้มากกว่า 1 รายการ

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยอาจเกิดจากการประกอบอาชีพ จำแนกตามการวินิจฉัยโรค
โรงพยาบาลลำปาง มกราคม – สิงหาคม 2544

การวินิจฉัยโรค	รอบแรก (มค.- เมย.)		รอบที่ 2 (พค. - สค.)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความผิดปกติของกล้ามเนื้อและกระดูก	190	91.8	186	76.2
ผิวหนัง	9	4.3	20	8.2
ระบบทางเดินหายใจ	2	1.0	32	13.1
อื่น ๆ	10	4.8	6	2.5

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละผู้ป่วยอาจเกิดจากการประกอบอาชีพ จำแนกตามประเภทผู้ป่วย
โรงพยาบาลลำปาง มกราคม – สิงหาคม 2544

	รอบแรก (มค.- เมย.)		รอบที่ 2 (พค.- สค.)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทผู้ป่วย				
ใหม่	185	89.4	214	87.7
เก่าด้วยอาการเดิม	10	4.8	15	6.1
เก่าด้วยอาการใหม่	12	5.8	15	6.1

สรุปผล

การเฝ้าระวังการเจ็บป่วยจากการประกอบอาชีพ ณ คลินิกประกันสังคม และคลินิกอาชีพเวชกรรม โรงพยาบาล ลำปาง ระหว่างเดือนมกราคม - สิงหาคม 2544 พบว่าผู้ป่วยจากการประกอบอาชีพและอาจเกิดจากการประกอบอาชีพ โดยส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในโรงงานเซรามิค โรงงานไม้แปรรูป/ผลิตภัณฑ์จากไม้ และรับเหมาก่อสร้าง ปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญ ได้แก่ การยกของหนัก ทำการทำงานไม่ถูกต้อง และการสัมผัสฝุ่นขณะปฏิบัติงาน การวินิจฉัยโรคที่พบบ่อย ได้แก่ ความผิดปกติของกล้ามเนื้อและกระดูก รองลงมาคือผิวหนังอักเสบ และอาการผิดปกติของทางเดินหายใจ

ผลการเฝ้าระวังนี้ได้นำมาใช้ในการเตรียมแผนการสอนสุขศึกษาแก่ผู้ป่วย เพื่อลดอัตราการป่วยจากการประกอบอาชีพ ในกรณีที่พบคนงานในโรงงานมีปัญหาสุขภาพค่อนข้างมาก พยาบาลอาชีพเวชกรรมสำรวจหาสาเหตุในสถานประกอบการ และแนะนำวิธีการแก้ไข บางกรณีประสานงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยค้นหาสาเหตุเพื่อการควบคุม ป้องกัน ปัญหาการเจ็บป่วยจากการประกอบอาชีพ ระบบการเฝ้าระวังที่ดำเนินการนี้เป็นวิธีการหนึ่งในการคัดกรองโรคจากการประกอบอาชีพภายในสถานรับรักษา

คณะผู้ดำเนินงาน

1 นายแพทย์วิฑูรย์ อนันกุล	คลินิกอาชีพเวชกรรม โรงพยาบาลลำปาง
.	
2 นางสาวเนตร จงตรง	คลินิกอาชีพเวชกรรม โรงพยาบาลลำปาง
.	
3 นางยุพา จวงพลงาม	คลินิกอาชีพเวชกรรม โรงพยาบาลลำปาง
.	
4 นายแพทย์กมล ทราชสมุทร	คลินิกประกันสังคม โรงพยาบาลลำปาง
.	
5 นางสาวสุพินญา ทองจันทร์	คลินิกประกันสังคม โรงพยาบาลลำปาง
.	
6 นายอำนาจ ทิพศิริราช	ศูนย์ระบาดวิทยาภาคเหนือ จังหวัดลำปาง
.	
7 ดร.อัญชลี ศิริพิทยาคุณกิจ	กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
.	

สรุปผลโดย

ดร.อัญชลี ศิริพิทยาคุณกิจ	กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
นางสาวเนตร จงตรง	คลินิกอาชีพเวชกรรม โรงพยาบาลลำปาง